

УДК 37.01

Жук Юрій Олексійович, кандидат педагогічних наук, доцент, провідний науковий співробітник відділу лабораторних комплексів засобів навчання Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ, e-mail: zhuk_y@mail.ru

Соколюк Александра Миколаївна, кандидат педагогічних наук, завідувач відділу лабораторних комплексів засобів навчання Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ, e-mail: a.sokolyuk@mail.ru

ІНТЕРНЕТ ОРІЄНТОВАНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ПРОБЛЕМА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ПОНЯТТЯ

Анотація

У статті на основі аналізу психолого-педагогічної літератури розглянуто особливості утворення й вживання у педагогічному обігу визначення поняття «Інтернет орієнтовані педагогічні технології» («ІОПТ»). Показано актуальність більш чіткого визначення нових означень, якими поповнюється словник педагога. Розглянуто проблему некритичного перенесення технологічної термінології у педагогічну галузь і можливість використання в педагогічній термінології нечітко визначених понять. Показано, що використання поняття «концепт» відносно поняття «Інтернет орієнтована педагогічна технологія» знімає питання відносно необхідності надати однозначне визначення цього поняття.

Ключові слова: педагогічна технологія, мережна технологія, Інтернет, концепт.

Актуальність і постановка проблеми. Педагогічна практика і результати наукових досліджень свідчать про те, що широке впровадження в практику навчання сучасних технологій, зокрема інформаційно-комунікаційних, забезпечує позитивні зрушення у процесі реформування освіти, стає необхідним і впливовим фактором розв'язання різноманітних педагогічних задач, досягнення високих і стійких результатів педагогічної діяльності. Розширення мережі Інтернет, швидке збільшення та «змолодшання» аудиторії користувачів світових електронних ресурсів

забезпечує поширення використання Інтернет орієнтованих технологій в освіті, зокрема, у загальноосвітній школі. З іншого боку, процес технологізації освіти супроводжується «технологізацією» педагогічної термінології. *Актуальним* стає більш чітке визначення нових означень, якими поповнюється словник педагога. Неправильне (або нечітке) розуміння поняття іноді призводить до неправильних висновків, а потім ці висновки впливають на поведінку вчителя і, зрештою, на результати навчального процесу. Отже, подальша «технологізація» освіти ставить перед науковцями і практиками, що працюють в галузі педагогіки, нові завдання, характерні саме для періоду формування нових підходів до навчально-виховного процесу [7].

Незважаючи на те, що запозичення педагогікою термінології більш «точних» (відносно вимог до означень) наук, спостерігається феномен входження у педагогічний лексикон нечітко означених термінів, до яких можна віднести й вислів «Інтернет орієнтовані педагогічні технології». *Метою статті* є спроба інтерпретації вислову «ІОПТ», яке набуває все більшого поширення як у педагогічній літературі, так й у педагогічній практиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведений нами огляд публікацій, зокрема з використанням електронного ресурсу Інтернет, з проблеми сучасної систематики педагогічної термінології показує, що поняття ІОПТ зустрічається у публікаціях дуже рідко, хоча Інтернет усе більше використовується на всіх етапах навчально-виховного процесу. Складається враження, що дослідники в галузі педагогіки спробують розв'язати проблему визначення цього поняття методом «проблему можна не помічати». Наприклад, у роботі «Інтернет-орієнтовані педагогічні технології» [15] автор не тільки не дає означення цього терміну, але й не згадує про нього у тексті статті. Теж саме спостерігається у більшості публікацій, для яких характерним є ототожнення понять «ІОПТ» і «дистанційне навчання» [10, 11] та ін. Однак відомо, що аналіз визначень є необхідним під час вирішення складних і принципово важливих питань наукового пізнання, багато важливих проблем науки знаходили своє рішення в процесі уточнення існуючих визначень, шляхом обґрунтування еквівалентності дефініцій, що обговорюються.

Виклад основного матеріалу. Вживання у практичній діяльності (у «педагогічному побуті») педагогами «розпливчатих» означень породжує «видимість

знання» професійної лексики, тобто формує в решті-решт таке понятійне поле, у якому різні учасники спілкування розуміють однакові за формою вирази (які набувають ознак поняття) по-різному, вкладають у них різний зміст. Попри це, оперування поняттями є необхідною умовою для вивчення й побудови як теоретичних моделей, так і осмислення процесів практичного навчання і виховання, дозволяє більш чітко визначити предмет педагогічного дослідження, побудувати його послідовну концепцію, адекватно інтерпретувати результати педагогічних спостережень і вимірів. Утім нечіткість визначення понять призводить до нечіткості інтерпретації подій і процесів педагогічної реальності, що може приводити навіть до соціально значущих висновків. Саме виходячи з того, що під терміном «поняття» розуміється «логічно оформлена думка про загальні істотні властивості, зв'язки й відносини предметів або явищ об'єктивної дійсності» [3] дослідники в галузі термінології стверджують, що «при побудові поняттєво-термінологічного апарата будь-якої науки прийнято керуватися вимогою (принципом) однозначності термінів, відповідно до якого кожному терміну повинне відповідати лише одне значення. Інакше кажучи, термін, що обирається для позначення якого-небудь об'єкта в мові науки, не повинен використовуватися для позначення іншого об'єкта в тій же мові» [31].

Треба звернути увагу ще на одне спостереження: впровадження нової термінології в педагогіку більше підтримують представники технічних наук, які, у більшості некритично, переносять терміни своєї науки в педагогіку. Прикладом може бути таке означення «Інтернет-технологія (мережна технологія) – це дистанційна освітня технологія, заснована на використанні глобальних і локальних комп'ютерних мереж для забезпечення доступу тих, хто навчається, до інформаційних освітніх ресурсів і для формування сукупності методичних, організаційних, технічних і програмних засобів реалізації й управління навчальним процесом незалежно від місцезнаходження його суб'єктів» [17, с. 19]. Тут ми бачимо ототожнення технічного терміну «мережна технологія» з поняттям «освітня технологія», який виступає вторинним відносно умов застосування «глобальних і локальних комп'ютерних мереж». Термінологічним проблемам педагогіки присвячено низку досліджень [39, 14, 17, 8, 9, 27, 12, 13 та ін.]

Як підкреслював Г. П. Щедровицький, «реальні процеси, тіла або явища, які досліджуються й про які утворюються ті або інші поняття, становлять *об'єкт* думки. Зміст понять ніколи не вичерпує всіх властивостей об'єктів, залишаючись завжди відносно обмеженим і однобічним. Впливаючи з розвитку суспільної практики, воно постійно змінюється, а слідом за зміною змісту понять міняється їхня *будова*» [37, с. 577]. Безумовно, тут йдеться про наукові поняття, які «відбивають істотні й необхідні ознаки, а слова й знаки (формули), що їх виражають, є науковими термінами» [35].

Згідно з [33] «термін у мовознавстві — слово або словосполучення, яке точно позначає спец. поняття і його співвідношення з ін. поняттями певної галузі науки, техніки, мистецтва, сусп. життя тощо. В межах даної системи понять Т. повинні бути однозначними, стилістично нейтральними. У логіці термін — складовий елемент судження (суб'єкт, предикат) або силогізму». Під педагогічним терміном розуміється «точно обмежене в науковому і практичному сенсі позначення педагогічних понять», «слово або поєднання слів, що служить для позначення педагогічних понять, має дефініції і тому включається в систему мови науки» [13].

Більшість фахівців відносно вимог до термінів притримується вимог однозначності «з точки зору правил термінології представляється недопустимим додавати в галузевій термінології загальнотехнічному або загальнонауковому терміну яке-небудь інше значення, ніж те, яке має цей термін у відповідній дисципліні. Заміна педагогічного терміну технічним не поліпшить якість навчання, не внесе порядок до її термінології, а лише ускладнить і заплутає мову педагогіки» [26], але існують інші підходи, у яких знаходить своє відображення специфіка наукової галузі «педагогіка». Так, поряд з педагогічними термінами в їх класичному розумінні К. В. Кадзукова припускає існування умовних термінів, під якими «розуміються такі позначення понять, у тому числі метафоричні і описові звороти, педагогічний зміст яких не виражений в чітких дефініціях, але відрізняється системністю; терміни, що відображають поняття в змозі педагогізації, а також такі, які не набули широкого поширення або загального визнання» [12]. У дослідженні І. В. Кичевої, присвяченому аналізу і систематизації сучасного понятійно — термінологічного апарату педагогіки, показано, що процес входження авторського терміну в широкий науковий обіг залежить від багатьох чинників, серед яких і чинник популярності терміну в педагогічному співтоваристві, і чинник функціональності нового терміну [14].

Відносно педагогічної полісемії М. В. Зимова у своєму дослідженні ґрунтовно доводить, що багатозначність в термінології може бути обумовлена функціонально і пов'язана з елементами комунікативної ситуації, зокрема, з рівнем компетенції комунікантів. Одночасно багатозначність в термінології може бути обумовлена можливістю різного концептуального осмислення одного й того ж феномену. Утім йдеться саме про багатозначність, а не про якусь особливого типу контекстуальну варіативність, оскільки різні розуміння того або іншого явища, по-перше, порівняні один з одним і, по-друге, не виключають один одного в загальних контекстах [9].

У роботі «Смысл и значение» Г. П. Щедровицький, розглядаючи теоретичне розрізнення й протиставлення об'єкта вивчення і засоби його аналізу, звертає увагу на те, що «думка дослідника поляризується і як би фокусується у двох різних «точках» — на об'єкті, фіксованому в знанні, і на понятті, що задає схему знання і реалізується в ній» [38, с. 187]. Водночас, як стверджує автор, виникає «ситуація парадокса, тобто протиріччя між двома знаннями про один і той самий об'єкт, змушує дослідника звертатися до понять, на основі яких були отримані ці знання, і трансформувати їх таким чином, щоб зняти і перебороти зафіксовану парадоксальність» [там же, с. 188.]. У випадку вислову «педагогічна технологія» ми зустрічаємося зі значно більшою кількістю «знань» про один і той самий об'єкт.

Отже, ми виходимо на головну проблему педагогічної термінології — проблему щодо принципової можливості коректного виначення поняття (терміну) в науці, яка знаходиться в постійному розвитку і, як це характерно для педагогіки, перебуває під впливом технологічно орієнтованого суспільства. Більшість науковців притримується у цьому відношенні думки, яка була висловлена ще на початку ХХ ст. «Що значить дати "визначення"? Це значить, насамперед, підвести дане поняття під інше, більше широкі» [18, с. 149]. У логіці такий підхід визначається як ієрархічна класифікація понять. Відносно вислову «ІОПТ» більш загальним, на наш погляд, є поняття «педагогічна технологія».

Аналізуючи стан, що склався з визначенням поняття «педагогічна технологія», Т. С. Назарова зазначає, що «... простежуються дві тенденції: одні автори прагнуть до подальшої деталізації поняття «педагогічна технологія» і його ускладнення, інші, навпаки, до спрощення, вдаючись при цьому до занадто узагальнених формулювань» [24]. Деякі автори, широко використовуючи поняття «педагогічна технологія»,

утримуються від його визначення («не помічають» проблему). Наприклад, у роботі [29] дано аналіз різних підходів до визначення поняття «педагогічна технологія». Виступаючи, в цілому, прихильником процедурного підходу до трактування цього поняття, автор не дає власного визначення, переходячи до розгляду структури й особливостей педагогічних технологій.

Проведений нами аналіз висловлювань фахівців відносно поняття «педагогічна технологія» свідчить про те, що у деяких авторів це поняття виступає як узагальнене означення, зміст якого майже досягає рівня чергової педагогічної категорії, у інших авторів це поняття наближене до його розуміння на рівні «педагогічна техніка», тобто певна часткова методика (набір або система методів) організації навчального процесу. Стає зрозумілим популярність вислову Нільса Бора про мову науки: «Ми працюємо з неясними поняттями, оперуємо логікою, межі вживання якої невідомі, і при всьому цьому ми ще хочемо внести якусь ясність до нашого розуміння природи».

Складність аналізу поняття «педагогічна технологія» висвітлена Г. К. Селевко у роботі «Сучасні освітні технології», яка цитується багатьма авторами досліджень в галузі педагогіки. У названій роботі Г. К. Селевко говорить «про різночитання в розумінні і вживанні поняття «педагогічні технології», наводить багато прикладів визначення даного поняття різними авторами та робить висновок про те, що, по-перше «У нашому розумінні педагогічна технологія є змістовним узагальненням, що вбирає в себе змісти всіх визначень різних авторів (джерел)», по-друге «таким чином, педагогічна технологія функціонує і в якості науки, що досліджує найбільш раціональні шляхи навчання, і в якості системи способів, принципів і регулятивів, що застосовуються у навчанні, і в якості реального процесу навчання» [28, с. 14–15]. Отже, Г. К. Селевко розуміє вислів «педагогічна технологія» «змістовним узагальненням», а не поняттям, погоджується з можливістю його неоднозначного визначення, тобто «виводить» це поняття з наукової сфери, дозволяючи йому існувати в якості елемента «педагогічного фольклору». Нині такий підхід, на наш погляд, уже не може задовольнити потреби освіти, у яку все більше входять досягнення технологій. Зокрема, треба зауважити на те, що на момент публікації роботи Г. К. Селевко (1998 р.) Інтернет орієнтовані технології ще не набули такого поширення в освіті як зараз. Отже, проблема відносно того, який зміст закладено у вираз «педагогічна технологія» та у якому взаємовідношенні у цьому вислові

знаходяться поняття «педагогічна» і «технологія» (ієрархія понять) стає все більш актуальною та потребує свого вирішення.

На наш погляд, можна сформулювати два підходи до проблеми: перший — «Технологія ЯКА ? Педагогічна», другий — «Педагогіка ЯКА ? Технологічна». Відповіді на ці питання відповідають двом напрямкам суджень.

1. Якщо ми будемо вважати родовим поняття «педагогіка», то видове поняття «технологія» виступає як така складова педагогіки, у якій реалізується процедурний підхід до педагогічного знання (на відміну, наприклад, до методологічної складової, у якій реалізується декларативна форма педагогічного знання).

До прихильників такого підходу можна віднести Б. Т. Лихачова (педагогічна технологія — "... це сукупність психолого-педагогічних установок, що визначають спеціальний набір і компонування форм, методів, способів, прийомів навчання, виховних засобів; вона є організаційно-методичний інструментарій педагогічного процесу» [19], В. П. Беспалька (педагогічна технологія — «систематичне і послідовне втілення на практиці заздалегідь спроектованого навчального процесу», підкреслюючи при цьому, що «оскільки опис будь-якого навчально-виховного процесу є описом деякої педагогічної системи, то педагогічна технологія — це проект певної педагогічної системи, реалізований на практиці» [1, с. 5–6], М. В. Моїсєєву, Є. С. Полат, М. Ю. Бухаркіну, М. І. Нежурину (педагогічна технологія — «цілеспрямований, послідовний опис діяльності вчителя й учнів для досягнення поставлених дидактичних цілей. ... Інакше кажучи, педагогічні технології в сучасному розумінні — це скоріше детально (технологічно) розроблені методи й організаційні форми навчання» [23, с. 39], П. І. Матвієнко, Н. І. Білик, О. О. Новак («педагогічна технологія — це система, комплекс педагогічних прийомів, що здійснюються у певній послідовності, і при умові дотримання цієї послідовності гарантують успіх і результативність навчально-виховної роботи» [32, с. 13–14].

За розумінням О. М. Пехоти [25] педагогічна технологія включає в себе питання застосування технічних засобів у навчальному процесі, а також організацію навчального процесу, що об'єднує широке коло проблем, пов'язаних з аналізом навчального матеріалу й організацією навчальної діяльності викладача і студентів. В. І. Лозова зазначає, що в сучасній науці педагогічна технологія розглядається як чітке

наукове проектування і відтворення педагогічних дій, що гарантують успіх [20, с. 330].

Ці автори, як і багато інших, розуміють технологію у її «технологічному» (первісному, вихідному) значенні «Технологія — сукупність засобів, процесів, операцій, методів, за допомогою яких здійснюється виробничий процес» [41]. Тут треба зауважити на те, що техноцентризм, інструментально-технологічний підхід до освіти не вступає, у розумінні авторів, у методологічний конфлікт з дитиноцентризмом, який нині проголошується як провідний в освіті.

2. Якщо ми будемо вважати родовим поняттям «технологія», то видове поняття «педагогіка» виступає як застосування сукупності технологічних підходів у певній галузі знання. Попри це методологічна складова педагогіки залишається і виконує роль базису, на якому формуються різноманітні технологічні підходи до реалізації діяльності в галузі «педагогіка». Таке загальнопедагогічне розуміння відносно поняття «педагогічна технологія» характерне для С. У. Гончаренка, який визначає педагогічну технологію як «системний метод створення, застосування й визначення всього процесу навчання і засвоєння знань, з урахуванням технічних і людських ресурсів та їх взаємодії, який ставить своїм завданням оптимізацію освіти» [6, с. 331], Б. С. Гершунського, який вважає, що поняття «педагогічні технології» повинно трактуватися досить широко, визначаючи практично всі послідовно проведені заходи навчально-виховного і управлінського характеру і не зводиться тільки до використання нових інформаційних технологій на базі комп'ютерної техніки й інших технічних засобів підвищення ефективності педагогічного процесу» [4, с. 414], Ф. А. Фрадкіна (педагогічна технологія — «це системний, концептуальний, нормативний, об'єктивний, інваріантний опис діяльності вчителя і учня, спрямований на досягнення освітньої мети» [36], В. І. Боголюбова (педагогічна технологія — «це ... комплексний інтегративний процес, що включає людей, ідеї, засоби, способи організації діяльності для аналізу проблем і планування, забезпечення, оцінювання та управління вирішенням проблем, що охоплюють усі аспекти засвоєння знань» [2], О. Глузмана (педагогічна технологія є цілісністю науково обґрунтованого і раціонально відібраного змісту й організаційних форм, які створюють умови для мотивації, стимулювання й активізації навчально-пізнавальної діяльності) [5].

До цих авторів приєднуються М. Є. Щуркова («Технологія педагогічна — окрема наукова дисципліна (у системі «теорія — методика — технологія»), яка вивчає педагогічну дію на дітей в контексті взаємодії педагога з дітьми і їх загальної взаємодії зі світом; описує систему педагогічних професійних операцій» [40, с. 208], М. В. Кларін («Педагогічна технологія означає системну сукупність і порядок функціонування всіх особистісних, інструментальних і методологічних засобів, які використовуються для досягнення педагогічних цілей» [16] та багато інших. Зокрема, розглядаючи історичні аспекти становлення педагогічної технології, А. А. Міцкевич приходить до висновку, що «технологія в історії педагогіки — це системний, концептуальний, нормативний інваріантний опис діяльності вчителя і учня, що об'єктивувався, направлене на досягнення освітньої мети. Вона завжди квінтесенція виховної системи, базова підстава, на основі якої фіксуються своєрідність і специфічні особливості теоретичного складу і категоріального апарату педагогіки» [22].

Як показує аналіз психолого-педагогічної літератури, існує широкий спектр думок щодо визначення поняття «педагогічна технологія», яке є родовим відносно поняття «ІОПТ». Отже, відсутність у понятті «педагогічна технологія» сукупності облігаторних ознак об'єкта, якій визначається даним поняттям, дозволяє, принаймні на сьогодні, інтерпретувати поняття «ІОПТ» як підмножину педагогічних технологій, які спираються на використання глобальних мережних інформаційно-комунікаційних технологій на всіх етапах педагогічного процесу.

Такий підхід до інтерпретації поняття надає можливість розглядати його не тільки як «змістовне узагальнення», але як певний мовний концепт [34], тобто як одиницю понятійної системи педагогічної мови. Саме поняття концепту визначається когнітивістами «як дискретне ментальне утворення, що є базовою одиницею розумового коду людини, що має впорядковану внутрішню структуру, яка представляє собою результат пізнавальної (когнітивної) діяльності суспільства й несе комплексну, енциклопедичну інформацію про предмет або явище, про інтерпретацію даної інформації суспільною свідомістю й відношенні суспільної свідомості до даного явища або предмета» [30, с. 488]. Отже, використання поняття «концепт» відносно поняття «ІОПТ» знімає питання відносно необхідності надати однозначне визначення цього поняття. «Якщо поняття — це сукупність пізнаних істотних ознак

об'єкта, то концепт — це ментальне національно-специфічне утворення, планом змісту якого є вся сукупність знань про даний об'єкт, а планом вираження — сукупність мовних засобів (лексичних, фразеологічних і ін.)» [21, с. 27]. З іншого боку, контекстуальне розуміння учасниками педагогічного дискурсу концепту «ІОПТ» надає можливості гнучкої адаптації даного концепту до швидкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, форм і методів їх впровадження в освітню галузь.

Висновки.

1. Вживання терміну «технологія» у галузі педагогіки є прикладом «діалогу культур», який свідчить про продуктивність проникнення в гуманітарну сферу способів опису складних слабкоструктурованих явищ і процесів. Продуктивність визначається тим фактом, що багато дослідників схиляються до вживання терміну «технологія» і спробують дати власне визначення поняття «педагогічна технологія».
2. Оновлення системи термінів у галузі освіти є свідченням якісного оновлення змістовного ресурсу освітньої галузі під впливом технологічно орієнтованого соціуму. Одночасно з вживанням термінів здійснюється трансфер змісту з однієї галузі в іншу, що, у свою чергу, супроводжується трансфером способів розуміння і трактування процесів і явищ.
3. Широкий спектр визначень поняття «педагогічна технологія» свідчить про його багатовимірність і можливості варіативного вживання, що ще раз підкреслює полісемію педагогічної термінології. Варіативність поняття формує проблему його конкретизації відповідно до завдань аналізу й інтерпретації педагогічних процесів і явищ.
4. Неможливість чіткого визначення поняття «ІОПТ» що обумовлено не чітким визначенням поняття «педагогічна технологія», яке у даному випадку виступає родовим, надає можливості інтерпретувати його як концепт, тобто як комплексну розумову одиницю, що відбиває індивідуальні й суспільні подання й оцінки певного педагогічного явища або процесу.

Список використаних джерел

1. *Беспалько В. П.* Слагаемые педагогической технологии / В. П. Беспалько. — М., 1989. — 192 с.

2. *Боголюбов В. И.* Введение в педагогическую технологию : учеб. пособ. / В. И. Боголюбов. — Пятигорск : Изд-во ПГЛУ, 1996. — 232 с.
3. *Войшвилло Е. К.* Понятие [Текст] / Е. К. Войшвилло. — М. : МГУ, 1967. — 286 с.
4. *Гершунский Б. С.* Образовательно-педагогическая прогностика. Теория. Методология. Практика / Б. С. Гершунский. — М., 2003. — 768 с.
5. *Глузман А. В.* Инновационные технологии обучения в системе университетского педагогического образования [Электронный ресурс] / А. В. Глузман // Проблемы и перспективы инновационного развития экономики : материалы десятой междунар. науч.-практ. конф. по инновационной деятельности (Киев-Симферополь-Алушта, 2005). — Режим доступа : http://www.iee.org.ua/files/conf/conf_article39.pdf.
6. *Гончаренко С.У.* Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. — К. : Либідь, 1997. — 376 с.
7. *Жук Ю.О.* Інформатика: освіта і соціум / Ю.О. Жук. - Гуцульська школа.- № 1–2, 2000. — С. 14–16.
8. *Закирова А. Ф.* Понятийно-терминологическая система педагогики: герменевтико-интерпретационный подход / А. Ф. Закирова. — Тюмень : Изд-во Тюменс. госунта, 2007. — 70 с.
9. *Зимовая М. В.* Многозначимость в терминологии : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01, 10.02.19 / Зимовая Мария Владимировна. — Орел, 2010. — 160 с.
10. Интернет-ориентированные педагогические технологии [Электронный ресурс]. — Режим доступа : [/http://do.rksi.ru/library/courses/doptb/ch12s11.dbk](http://do.rksi.ru/library/courses/doptb/ch12s11.dbk).
11. Интернет-ориентированные педагогические технологии [Электронный ресурс]. — Режим доступа : [/http://vidminno.com/text-62763-1.html](http://vidminno.com/text-62763-1.html).
12. *Кадзукова Е. В.* Идеи гуманистической педагогики в терминологии В. А. Сухомлинского, Б. Т. Лихачева и Ш. А. Амонашвили : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Кадзукова Екатерина Владимировна. — Пятигорск, 2005. — 180 с.
13. *Кантор И. М.* Понятийно-терминологическая система педагогики: Логико-методологические проблемы / И. М. Кантор. — М. : Педагогика, 1980. — 157 с.
14. *Кичева И. В.* Развитие понятийно-терминологической системы педагогики в 90-е годы XX века : дисс... доктора пед. наук : 13.00.01 / Кичева Инна Васильевна. — Пятигорск, 2004. — 454 с.

15. *Кишев Ю. И.* Интернет-ориентированные педагогические технологии / Ю. И. Кишев // Сборник научных трудов «Социально-экономические проблемы развития России и процессы глобализации: потенциал возможного». — СПб. : Институт бизнеса и права, 2007. — С. 220–223.
16. *Кларин М. В.* Педагогическая технология в учебном процессе. Анализ зарубежного опыта / М. В. Кларин. — М. : Знание, 1989. — 80 с.
17. *Лебедева М. Б.* Образовательные технологии: терминология и содержание / М. Б. Лебедева // Ярославский педагогический вестник. — 2011. — № 1. — Том II (Психолого-педагогические науки). — С. 17–21.
18. *Ленин В. И.* Империализм и эмпириокритицизм / В. И. Ленин. — ПСС. — Т. 18. — 525 с.
19. *Лихачев Б. Т.* Учебное пособие для студентов пед. учебн. заведений и слушателей ИПК и ФПК / Б. Т. Лихачев. — М. : Прометей, 1992. — 528 с.
20. *Лозова В. І.* Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посіб. / В. І Лозова, Г. В. Троцко. — Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. — 2-е вид., випр. і доп. — Харків : «ОВС», 2002. — 400 с.
21. *Маслова В. А.* Когнитивная лингвистика : учеб. пособие [Текст] / В. А. Маслова. — 2-е изд. — Минск : ТетраСистемс, 2005. — 256 с.
22. *Мицкевич А. А.* История происхождения и становления понятия «технологий обучения» в отечественной и зарубежной педагогике [Электронный ресурс] / А. А. Мицкевич // Гуманитарные научные исследования. — Октябрь, 2011. — Режим доступа : <http://human.snauka.ru/2011/10/104>.
23. *Моисеева М. В.* Интернет-обучение: технологии педагогического дизайна / [Моисеева М. В., Полат Е. С., Бухаркина Н. Ю., Нежурина М. И. / под ред. канд. пед. наук М. В. Моисеевой]. — М. : Издательский дом «Камерон», 2004. — 216 с.
24. *Назарова Т. С.* Педагогические технологии: новый этап эволюции? / Т. С. Назарова // Педагогика. — 1997. — № 3. — С. 20–27.
25. *Освітні технології : навч.-метод. посіб. / [О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін. / за заг. ред. О. М. Пехоти]. — К. : А.С.К., 2002. — 255 с.*
26. *Полонский В. М.* Методологические принципы разработки понятийно-терминологического аппарата педагогики [Электронный ресурс] / В. М. Полонский. — Режим доступа : http://www.jeducation.ru/4_2004/55.html.

27. *Пулатов И. М.* Технология определения понятийно-терминологической системы общей педагогики: проблемы теории и практики : дисс. ... доктора пед. наук : 13.00.01 / Пулатов Исмоил Маматович. — Душанбе, 2004. — 330 с.
28. *Селевко Г. К.* Современные образовательные технологии / Г. К. Селевко. — М. : Народное образование, 1998. — 256 с.
29. *Смирнов С. А.* Педагогика. Педагогические теории, системы технологии / С. А. Смирнов. — М. : Академия, 2000. — 512 с.
30. *Стернин И. А.* Значение и концепт: сходства и различия / И. А. Стернин // Языковая личность: текст, словарь, образ мира. К 70-летию чл.-корр. РАН Ю. Н. Караулова: [сб. статей]. — М.: Изд-во РУДН, 2006. — С. 485–490.
31. *Титова Е.В.* Терминологический анализ как метод и задача исследования [Электронный ресурс] / Титова Е. В. — Режим доступа : <http://www.emissia.org/offline/2010/1425.htm/>.
32. Удосконалення педагогічної майстерності в умовах особистісно зорієнтованої освіти: Модульний посібник / [автори-упорядники : П. І.Матвієнко, Н. І. Білик, О. О. Новак]. — Полтава : ПОІППО, 2006. — 292 с.
33. Українська Радянська Енциклопедія [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://leksika.com.ua/15811208/ure/termin>.
34. *Урысон Е. В.* Проблемы исследования языковой картины мира. Аналогия в семантике / Е. В. Урысон. — М. : Языки славянской культуры, 2003. — 104 с.
35. *Ушаков Е. В.* Введение в философию и методологию науки / Е. В. Ушаков. — М. : Экзамен, 2005. — 528 с.
36. *Фрадкин Ф. А.* Педагогическая технология в исторической перспективе / Ф. А. Фрадкин // История педагогической технологии : [сб. науч. трудов]. — М. : АПН РСФСР, 1992. — С. 3–12.
37. *Щедровицкий Г. П.* О некоторых моментах в развитии понятий / Г. П. Щедровицкий // Избранные труды. — М. : Школа культурной политики, 1995. — 800 с.
38. *Щедровицкий Г. П.* Смысл и значение / Г. П. Щедровицкий // Мышление. Понимание. Рефлексия. — М. : Наследие ММК, 2005. — 800 с.

39. *Штинова Г. Н.* Структура и функции понятийно-терминологической системы педагогики и образования : дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Штинова Галина Николаевна. — Екатеринбург, 1996. — 135 с.
40. *Щуркова Н. Е.* Педагогическая технология / Н. Е. Щуркова. — М. : Педагогическое общество России, 2002. — 224 с.
41. Энциклопедический словарь [Электронный ресурс] — Режим доступа : <http://www.doclist.ru/slovar/tehnologija.html>.

ИНТЕРНЕТ-ОРИЕНТИРОВАННЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ТЕХНОЛОГИИ: ПРОБЛЕМА ИНТЕРПРЕТАЦИИ ПОНЯТИЯ

Жук Юрий Алексеевич, кандидат педагогических наук, доцент, ведущий научный сотрудник отдела лабораторных комплексов средств обучения Института информационных технологий и средств обучения НАПН Украины, г. Киев, e-mail: zhuk_y@mail.ru

Соколюк Александра Николаевна, кандидат педагогических наук, заведующий отделом лабораторных комплексов средств обучения Института информационных технологий и средств обучения НАПН Украины, г. Киев, e-mail: a.sokolyuk @ mail.ru

Аннотация

В статье на основе анализа психолого-педагогической литературы рассмотрены особенности образования и употребления в педагогическом обращении определения понятия «Интернет ориентированы педагогические технологии». Показана актуальность более четкого определения новых понятий, которыми пополняется словарь педагога. Рассмотрена проблема некритического перенесения технологической терминологии в педагогическую отрасль и возможность использования в педагогической терминологии не четко определенных понятий. Показано, что использование понятия «концепт» относительно понятия «Интернет ориентирована педагогическая технология» снимает вопрос относительно необходимости предоставить однозначное определение этого понятия.

Ключевые слова: педагогическая технология, сетевая технология, Интернет, концепт.

INTERNET-ORIENTED PEDAGOGIC TECHNOLOGIES: PROBLEM OF INTERPRETATION OF AN IDEA

Yuriy O. Zhuk, PhD (pedagogical sciences), associate professor, senior researcher of the Department of laboratory complexes and learning tools of the Institute of Information Technology and Learning Tools of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Kyiv, e-mail: zhuk_y@mail.ru

Olexandra M. Sokolyuk, PhD (pedagogical sciences), head of the Department of laboratory complexes and learning tools of the Institute of Information Technology and Learning Tools of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Kyiv, e-mail: a.sokolyuk@mail.ru

Resume

The article discloses the peculiarities of «Internet-oriented pedagogic technologies» idea creation and their use in pedagogic environment based on psychological-pedagogic literature analysis. It is shown the actuality to make clear new definitions that teacher can use in his vocabulary. The problem of non-critical transfer of technological terminology into pedagogic field is reviewed as well as the possibility of use of non-clear ideas in pedagogic terminology. It is shown that the «concept» idea relative to the «Internet-oriented pedagogic technology» idea eliminates the issue of necessity in unambiguous definition of said idea.

Keywords: pedagogic technology, networking technology, Internet, idea.

Матеріал надійшов до редакції 17.09.2012 р